

PARLAR EN UNA LLENGUA QUE S'ESTÀ APRENENT

Carme Bové Romeu

Filòloga catalana, màster en lingüística aplicada. Li interessa molt com ensenyar i com aprendre llengua. Forma part del Consorci per a la Normalització Lingüística. La consultoria de l'assignatura Adquisició i aprenentatge de la llengua catalana a la UOC li ha permès aprendre ensenyant. Membre de l'equip Avaluar per aprendre de l'Associació de Mestres Rosa Sensat. Li agrada dir que és aprenenta, formadora i mare.

“Si parles a una persona en una llengua que entén, li arribes al cap; però si li parles en la seva llengua, li arribes al cor”.”

Nelson Mandela

A parlar en una llengua estrangera o L2 se n'aprèn parlant i practicant com més millor, tant si és a l'inici de l'aprenentatge, amb les primeres expressions orals bàsiques, senzilles i quotidianes, com si es tracta de l'aprenentatge de la llengua oral formal, pròpia de nivells més elevats.

Com més les practiques, més n'aprèns Per això, els aprenents d'una llengua han de parlar a l'aula, però també al carrer, amb els amics, amb el flequer, amb el pacient o amb els desconeguts i han de parlar sense embuts, és a dir, sense complexos, sense limitacions i sense prejudicis. Segurament és una obvietat, però només quan s'ha de parlar en situacions de vida real i, especialment, quan s'estableix vincle lingüístic amb els interlocutors, aprendre una llengua es converteix en una necessitat normal i les situacions d'aprenentatge es viuen amb naturalitat.

A parlar una llengua, doncs, se n'aprèn de manera completa amb la conjunció de la pràctica en un ambient regulat (o acadèmic), que facilita l'adquisició d'estructures, lèxic, pronúncia, etc. i la d'un ambient absolutament lliure, espontani i autònom, que facilita la fluïdesa i la pèrdua de vergonya. Per això, és important que l'aprenent trobi fora de l'aula un ambient lingüístic favorable, que doni valor i usi la llengua, que en faciliti la comprensió quan cal i sobretot que no la canviï sistemàticament.

Aprendre llengua oral ha de donar als joves i adults nous el sentit, les eines i els recursos, i per tant la competència, perquè es relacionin en català en l'àmbit social, l'acadèmic o el laboral.

Aprendre llengua oral ha de donar als joves i adults nous el sentit, les eines i els recursos, i per tant la competència, perquè es relacionin en català en l'àmbit social, l'acadèmic o el laboral. Han de començar amb converses simples, breus, de caire familiar i properes a les seves realitats d'estudi o d'ofici. La llengua que aprenen els ha d'obrir possibilitats per relacionar-se amb tothom i també entre ells, si tenen llengües diferents.

La responsabilitat d'organitzar i guiar l'expressió oral a l'aula recau en bona part en el docent, en canvi, per practicar fora de l'aula, la responsabilitat a més del mateix aprenent, recau, de manera inconscient, en els parlants del seu entorn de relació, és a dir, els interlocutors de fora de l'aula. Quan l'aprenent no està localitzat en l'entorn d'ús social de la llengua que aprèn, haurà de forçar les estratègies que li permetin conversar i practicar més enllà dels seus companys de curs, haurà de demanar al seu entorn que no li canviïn de llengua, haurà de buscar amb qui conversar, etc.

Organitzar les activitats per treballar l'expressió oral a l'aula pot ser una aventura per al docent. Generalment, requereixen una molt bona gestió del grup, del temps, de l'espai, del mobiliari, del so, de la tecnologia... I és imprescindible trencar els hàbits del silenci i de la quietud. Cal que tothom parli, escolti, conversi i que tothom revisi i valori les produccions orals, per tal de millorar-les cooperativament.

Cal que tothom parli, escolti, conversi i que tothom revisi i valori les produccions orals, per tal de millorar-les cooperativament.

En aquest nou paradigma, a l'aula hi ha moviment, canvi de grups, soroll, vídeos, àudios... i les condicions estructurals no sempre són favorables. El docent ha de fer equilibris quan el grup és nombrós, l'aula és petita, el mobiliari fix i el temps limitat. Cal, doncs, que es

construeixin més espais d'aprenentatge adaptats als nous temps, amplis, versàtils, còmodes i equipats tecnològicament.

Cal, doncs, que es construeixin més espais d'aprenentatge adaptats als nous temps, amplis, versàtils, còmodes i equipats tecnològicament.

Quan s'aprèn una llengua s'ha de parlar per parlar, per escoltar, per acordar, per dir, per comunicar, per emocionar, per conèixer... Parlar i escoltar, escoltar i parlar són, doncs, un tàndem verbal que crea arrels comunicatives. La llengua oral ha de fer possible la relació, la comprensió, l'expressió, el sentiment de pertinença a un grup, etc.

La llengua oral ha de fer possible la relació, la comprensió, l'expressió, el sentiment de pertinença a un grup, etc.

Com que l'aula és un espai d'aprenentatge de llengua oral i l'aprenent parla i escolta a totes les aules, és obvi que no només se n'aprèn a l'aula de llengua. La parla i la llengua és transversal i present en totes les matèries i espais de relació del centre, per això cada professor s'ha de fer responsable de les habilitats lingüístiques relacionades amb la seva matèria. És a dir, un professor de biologia és el responsable de llegir, escriure, parlar, escoltar i interactuar amb els continguts i les competències del seu àmbit de coneixement. Aprofitar les interaccions planificades de qualsevol aprenentatge donarà veracitat i valor a l'aprenentatge propi de la llengua oral (i escrita, si és el cas). En aquest sentit, el treball per projectes pot posar la llengua en el lloc que li correspon, perquè s'aprèn en el context específic d'ús i es converteix en un instrument imprescindible per a la comunicació dels equips, per a l'expressió del coneixement adquirit i per a les relacions personals.

La parla i la llengua és transversal i present en totes les matèries i espais de relació del centre, per això cada professor s'ha de fer responsable de les habilitats lingüístiques relacionades amb la seva matèria.

Algunes idees clau per fer activitats de la llengua oral a l'aula, idees que es poden llegir des de la mirada de docent, però també de l'aprenent, fins i tot des de la comunitat d'aprenentatge:

- 1) **Parlar i conversar en situacions de comunicació real, properes a l'aprenent.** Crear situacions de llengua oral que tinguin sentit per si mateixes i siguin prou significatives perquè l'aprenent les reconegui fora de l'aula. Fer converses de vida real a l'aula i simular contextos versemblants de parla i de conversa.
- 2) **Procurar ser bons models de llengua.** Que els aspectes textuais orals i la polidesa fonètica siguin un valor afegit a l'hora de comunicar. Que es visquin com a models a imitar.
- 3) **Practicar i adquirir bones estructures, augmentar el lèxic i polir la pronúncia,** especialment a l'aula de llengua.
- 4) **Generar motivació,** plantejar reptes de conversa que permetin fer bones relacions i bones intervencions en els contextos més propers a l'aprenent.
- 5) **Establir un vincle amb la llengua d'aprenentatge i la seva comunitat.** Aprendre-la amb una tonalitat emotiva, passar-s'ho bé durant el procés, no només perquè hi ha elements lúdics, sinó perquè hi ha elements que commouen, que emocionen, que generen sentiment de felicitat i de comunitat.
- 6) **Adquirir consciència lingüística,** aportar arguments per saber i decidir per què optem per una llengua o per un registre o per una ironia... Posar tots els sentits en el discurs oral que fem i poder-ne preveure les conseqüències.
- 7) **Relacionar la llengua amb la vida de l'entorn.** Acostar la llengua a la cultura i treballar-la amb tots els seus matisos. La llengua no només és un codi que serveix a l'aula, sinó que és una vida plena d'història, de pensaments, de cultura.

Relacionar la llengua amb la vida de l'entorn. Acostar la llengua a la cultura i treballar-la amb tots els seus matisos. La llengua no només és un codi que serveix a l'aula, sinó que és una vida plena d'història, de pensaments, de cultura.

- 8) **Aprendre a formar part d'un equip i cooperar.** Planificar activitats per aprendre estratègies d'aprenentatge cooperatiu, per saber aprendre dels companys, per ajudar-los a aprendre i per ampliar.
- 9) **Adquirir estratègies de revisió, de millora, d'autoavaluació de coavaluació...** Proposar pràctiques per valorar les intervencions orals dels companys, també la pròpia... sempre amb un clar objectiu d'aprenentatge.
- 10) **Perdre la por i llençar-se.** No hi ha aprenentatge sense error. En tot cas, l'error és no parlar, no conversar, no escoltar... Per perdre la por, és important que l'aprenent no senti que té una veu en off pendent de tots els errors, és més efectiu la veu de la confiança, que segueix la conversa i l'acompanya per millorar-la.

Perdre la por i llençar-se. No hi ha aprenentatge sense error. En tot cas, l'error és no parlar, no conversar, no escoltar...

Algunes **experiències** que podem destacar com a generadores d'espais d'ús i, per tant, de parla, tant dins com fora, són:

- El **Voluntariat per la llengua**: una persona que domina la llengua oral i una que l'aprèn adquireixen el compromís de trobar-se (presencialment o virtual) durant deu hores per conversar i practicar. El VxL és un programa d'aprenentatge no formal, de participació ciutadana, de creació d'espais d'ús de la llengua i de cohesió social.
- Les **pràctiques lingüístiques** que es fan a les aules del Consorci per a la Normalització Lingüística: una activitat de conversa real, que forma part del procés d'aprenentatge, però que es duu a terme fora de l'aula i sense el suport del docent. És una pràctica absolutament real.
- Els **clubs de lectura fàcil** són un bon espai per usar la llengua oral. Llegir en veu alta, conversar sobre la lectura, posar el focus en les paraules difícils, en expressions... En aquest sentit, la lectura d'àlbums il·lustrats, sense text escrit, són un molt bon recurs per a aprenents sense cap coneixement de la llengua d'aprenentatge.
- La **tutoria entre iguals**, en què un alumne avantatjat conversa amb un alumne aprenent i l'ajuda a adquirir competència oral, a ser conscient dels encerts i dels errors. És una proposta perquè tots dos aprenguin llengua.
- Les **converses que es proposen en espais socials**, com el tren o altres.
- Etc.